

FOAIA POPORULUI

Preful abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 4 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani.

O însoțire de neguțători.

Este știut, că însoțirile de tot soiul sînt foarte bune și potrivite pentru a face lucruri mari, folositoare. Ceea-ce oamenii unul câte unul nu poate să facă sau să ajungă, același lucru se poate ajunge, dacă se însoțesc la olaltă mai mulți. Așa ne zice și cântecul: „Unde-i unul nu-i putere”, — „Unde-s doi puterea crește”...

De aceea dăm cu plăcere loc apelului, ce ni-s'a trimis din partea unui neguțător dela sate, în care acesta stăruie, ca neguțătorii noștri de pe sate să întemeieze o însoțire, pentru ajutorare imprumutată.

Noi credem, că o astfel de însoțire ar fi foarte folositoare micilor noștri neguțători și dacă nu se va pute face o însoțire pentru întreaga țeară, se poate să se întemeieze mai multe, după ținuturi.

Pentru ori-ce cas noi atragem luarea aminte a negustorilor noștri asupra acestei păreri și-i rugăm să-și spună părerea asupra ei, stîndu le deschise coloanele foi noastre.

Și acum eată apelul:

Frați colegi!!!

Avînd deoparte în vedere grelele timpuri și împrejurări în care trăim, — ear' de altă parte multele pedeci ce ni-se pun în greaua stare în care ne aflăm, pedeci care dela prima noastră încercare, dela prima noastră pornire pe această cale ni-se pun de-a curmezișul, fără de a le pute înlătura, și cari pedeci adese-ori la cei mai mulți ne sînt de-

stul de grele, chiar dela început, avînd, zic, acestea în vedere, am hotărît să apelez la voi, neguțători dela sate, pentru a ne forma cu toții o însoțire.

Noi, neguțătorii români dela sate, pornim pe o cale nesigură și fără de a avî cunoștințe indestulitoare, fără de a avî conducători sau cel puțin îndreptători, care să ne cunoască calea și puterile de care dispunem; adese-ori rătăcind dăm peste o mulțime de pedeci și greutate, pe cari cu greu le putem delătura.

Dar', frați colegi, să nu descurajăm, ci să mergem înainte pe calea apucată, căci folositoare este ea și pentru noi și pentru întreg neamul românesc! Dumnezeu ne va ajuta, dar' numai așa, dacă vom pune umăr la umăr.

Trebue să avem în vedere și aceea, că pe noi ne-a găsit deșteptarea neguțătorească numai în ciasul al unsprăzecelea, și atunci apucându-ne de negoț, am găsit cele mai multe locuri ocupate de străini, și mai cu seamă de Jidani.

Acestia apoi primesc tot felul de ajutoare dela marii lor proprietari și neguțători dela orașe, cari le înlesnesc lupta în contra noastră, — căci ei se cred că sînt singuri chemați cari trebue să provadă poporul român dela sate, ear' când un Român se ivește, ca un curcubeu după ploaie, vestind zile bune, e agrăit adesea cu fel de fel de vorbe urite și vătămătoare și asmută poporul contra lui și-l duce în rătăcire prin beuturi și promisiuni false, apoi fel de fel de pedeci îi pun în cale, spre a nu-și pute căpeta drepturile de care are lipsă, cum sînt licențele ș. a.

Frați colegi! În fața acestor și altor pedeci ce ni-se impun zilnic în calea

noastră, cuvine-se să ne însoțim cu toții, să ne încurajăm unii pe alții, să ne dăm sfat și să ne spunem gândurile și ideile noastre și să vedem ce ar fi de făcut, spre a duce mai departe această luptă pentru existența și câștigarea drepturilor pe acest teren. Mai înainte trebue să ne uităm la alte popoare că ce fac acelea? Cum își strîng în rînduri și se întăresc, cum se întemeiază reuniuni și își fac fonduri de ajutorare.

Oare nu ar fi timpul să facem și noi ca ei; să facem un pas mai mult pe acest teren? Oare nu ar fi timpul să părăsim nepăsarea? Oare nu a sosit vremea să scuturăm odată proverbiala aceasta de nepăsare și să ne consolidăm, să ne unim cu toții într-o reuniune sau societate mare?! Se dăm cu toții din multul sau puținul nostru, rînd pe rînd, cum ne va lăsa puterile și împrejurările, dar' să dăm cu toții! Să ne facem un fond pentru ajutorarea noastră și a urmașilor noștri.

Dar' în afară de ajutoarele bănești, însoțirea să o întemeiăm, ca să ne luminăm prin ea cu sfaturi folositoare, pentru-ca să putem purta lupta și mai departe, dar' mai cu siguranță și pentru-ca să putem delătura cu ușurință toate pedecile ce ni-se impun în calea carierei și vieții noastre!

Pentru-ca așa uniți să formăm un zid de apărare comun împotriva relelor ce ne amenință.

Pentru-ca avînd Reuniunea noastră să ne putem da părerile despre multele afaceri și pedeci ce ne întîmpină în fiecare zi!

Pentru-ca să ne asigurăm prezentul și viitorul! Pentru-ca să ne putem aju-

FOIȚA.

Novăcel.

Cîntec bătrînesc din Ardeal.

Culsse de Ilie Cleja din Salva (Ardeal), invîț. în Maramureș.

Frunză verde de pe spine
Mult mă mir maică de tine, —
Ce ești neagră și poneagră
Și sfîrșită de bătrîna,
Câte-s de potrivea ta,
Tinere-s ca lebeda,
Rumene-s ca călina?!
— Cum eu nu voi bătrîni,
Novăcel dragul mamii!
Că pîn'-ai fost mititel
De tine grija'm purtat
Ca în foc să nu te ard,
În apă să nu te scald,
În apă de te-i scaldă
M'am temut că ti'-neea.

Apoi dacă te-ai mărit
Mai tare m'am bătrînit.
Că eu când am auzit,
Câte-un corbuț croncîind,
Câte-o cioară cărîind
Mă temeam că tu-ai perit.
— Las să fie maică fie
Că pîn'-am fost mititel
Nu mă 'nvêțai plugărel,
Ci mă 'nvêțai tîlhărel.
Dar' eu de m'oiu supăra,
Măiculiță eu m-oi da,
Chivera cu penele
Pentru plug cu ferele,
Pușcuța mea pe doi boi,
Săbioara pe vre-o doi,
Celelalte pe alți doi,
Face-oi plug cu șese boi.
Dacă plugul 'l-oi găta
La plug cu cine-oi umbla?
— Tu la plug că vei umbla
Cu soru-ta Ruxanda!
Care boii ști mina,
Cu o mână opt boi mină,
Cu una face cunună.

— Dacă toate voi gata
Unde focul voi ara?
Și ce biata-oi sēmăna?
— Dragul meu tu vei ara
Jos pe șesul Nistrului
De-alunguțul drumului,
În ținutul Turcului.
El cu plugul s'o luat
Și acolo au brăzdat,
Până la prînz au arat,
Dacă boii 'i-au tipat,
Soru-sa-'n cap 'i-a cătat,
Spre Turcie s'a uitat
Și din gură-a cuvîntat:
— Frate, frățiorule!
Ean' scoală-te și te uită!
Nu știu macul e 'nflorit,
Ori Turcii s'au tăbărit,
El capul 'și-a ridicat,
Spre Turcie s'a uitat
Și din gură-a cuvîntat:
— Soră, sorioara mea!
Șezi tu jos și-i odihni
Și de-acele nu gîndi! —

tora la cas de lipsă pe noi dintr'al nostru!

Să avem oamenii nostri în fruntea acestei Reuniuni, oameni cari să aibă vederi largi, să aibă cunoștințe comerciale și să fie trup din trupul nostru și sânge din sângele nostru!

Să avem o foaie a noastră, care să ne lumineze în afaceri, pe cari noi nu le pricepem îndestul.

În sfârșit să avem Reuniunea noastră, ca să ne putem prin ea asigura viitorul și să arătăm și altora că nu suntem niște adunături, ci oameni conștienți de chemarea noastră.

Și, frați colegi, câte lucruri bune și salutare nu am pute face, pusă fiind odată temelăa acestei Reuniuni?! De aceea, frați colegi, cine consimte cu mine, sus inimile! sus, că este timpul! Răspundeți apelului meu de pe unde vă veți afla — și ne vom vedea în curând într-o frumoasă și mare Reuniune, sub a cărei ocrotire și povăță am înainta cu pași siguri.

În sfârșit încheiu zicând: Deo Dumnezeu ca echoul acestui apel să străbată toate văile locuite de Români și să-și capete cât mai mulți aderenți și urmași!

Ibănesci, 15 Februarie 1900.

Un Gălizean.

Cantacuzino la Viena. Primul-ministru al României, dl G. Gr. Cantacuzino, oprindu-se săptămâna trecută la Viena, a fost primit în audiență particulară de M. Sa Împăratul-Rege, Joi după amiază, în 8 l. c. Sâmbătă M. Sa a dat un prânz în onoarea premierului român, ear' ministrul Goluchowski i-a făcut o vizită.

Dl Cantacuzino a plecat Duminecă din Viena, întorcându-se în țeară.

O întâmplare neplăcută pentru Maghiari s'a întâmplat alaltă-ieri în dieta maghiară, sub durată vorbirei deputatului Komjathy. Un tipograf, cu numele Lippert, a strigat de pe galerie cu glas puternic: „Trădăscă maghiarimea cu naționalitățile împreună!” ceea-ce a umplut de groază pe deputații maghiari, cari vedeau deja cum intra naționalitățile în

cete mari în dietă, ca să-și scoată pe ei afară. Și mai mare le-a fost frica, văzând cum Lippert aruncă spre banca ministerială o legătură de hârtii. Se desface cu mare precauțiune și se constată, că e o rugare adresată dietei, ca să roage pe Monarchul să intervină în favorul — **Burilor.** Bietul om a fost dus la poliție — era nebun.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-meză-și.

În vremea din urmă, de când generalul Cronje a picat prins, tot mai rău le merge Burilor. Ei sunt tot mai strimtorați, așa că au cerut pace dela ocârmuirea engleză.

Cererea păcii.

Din Londra se anunță, că preșidenții Krüger și Steyn se nivesc a pune capăt ostilităților și a împedează continuarea războiului. Spre acest scop au trimis lordului Salisbury o depeșă, în care cer pace dela guvernul Angliei. În depeșă arată că republicele Transvaal și Orange sunt aplicate a discuta cu Anglia neînțelegerile, din cari a provenit războiul. Apoi zice, că Burii au ocupat teritorii engleze numai din motive strategice și n'au pus la cale conjurații în Africa-sudică contra Englezilor. Anglia poate încheia pace, de oare-ce prestigiul armelor ei e restabilit. Roagă deci pe Salisbury să facă propoziții, pe baza cărora să se poată iniția tratamentele de pace.

Privitor la această depeșă „Standard” anunță, că guvernul englez va face cunoscut în curând condițiile păcii. Baza acestor condiții este: **ștergerea neatințării politice și militare a Burilor.**

Hotărîrea Burilor.

Pe baza aceasta Burii nu pot și nu vor a intra în tratamente de pace. Cei doi preșidenți au declarat, că numai în acel cas sunt decise a lupta până la extrem, dacă Englezii vor a cassa independența statelor. În cas, că vor fi definitiv învinși, sunt decise mai bine a-și pustii total țeara, decât a arbora prin orașele și satele ei stindardul britanic. „Daily Mail” publică declarațiile lui Krüger în privința aceasta. El a zis, că vor arunca casele în aer cu dinamit, vor lăsa băile să fie năpădite de apă și prefăcând țeara într'un pustiu, vor emigra câți vor mai fi în viață.

Știri mai nouă.

Londra, 13 Martie n. Generalul French a intrat cu trupele sale de călăreți în Bloemfontein.

Londra, 14 Martie n. În camera lorzilor Salisbury a cetit depeșă lui Krüger și Steyn, prin care cer pace cu condiția independenței republicilor și răspunsul negativ al guvernului.

Ladysmith, 14 Martie n. Forța armată principală a Burilor se află la Buggersberg.

Berlin, 14 Martie n. Guvernul german a răspuns republicilor sud-africane, că e aplicat a interveni dacă intervenția o cer ambii combatanți.

Din toată lumea.

Idealul Polonilor.

Ziarul polonez „Przebieg Wiechelowski” publicând un articol în care spune că Polonii nu vor renunța nici-odată la reîntegrarea regatului polonez până la Honigsberg și Danzig, a alarmat toată presa și opinia publică a Germaniei.

Din Orient.

„Köln. Zeitung” e informat din Constantinopol, că cercurile turcești sunt foarte îngrijate, din pricina, că Rusia ațită Bulgaria contra Turciei. Prin cedarea portului bulgar Burgas la Rusia, Constantinopolul ar fi amenințat și spus la ori-ce eventualitate.

SCRISORI.

O nouă bibliotecă populară.

Poni, 25 Febr. n.

De un lung șir de ani ne-a învrednicit Dumnezeu tot cu preoți vrednici; așa a fost răposatul în Domnul Augustin Pelle, așa este fiul și urmașul lui, Aureliu Pelle, care pentru binele nostru mult au asudat și luptat. Dar' nu prea am avut parte și de învățători conștienți de chemarea lor.

Mulțumim însă bunului Dumnezeu, că acum ne-a trimis și un învățător vrednic și luminat, care punând umăr

RÎS.

Țiganul la fotograf.

Un Țigan se duse la un fotograf și îi zise:

— Domnule, te rog, să-ți tălpile, să-mi faci icoana lui Trandafir al meu, fie iertat.

— Ai cumva vre-un chip de-al lui, — întrebă fotograf.

— Ba nu am, dar' am pașușul lui dela cătănie și acolo stă scris așa: „Înalt, negricios, gura mare, nas turtit, ochi albi, fața neagră, dinți mari și mâinile lungi, făcute pe ciocan.”

Gândul Țiganului.

Un Țigan fu prins în momentul când voia să fure un pepene din câmp.

— Stai că ți-oi arăta eu ție, să furi tu pepeni, — strigă păzitorul.

— Dacă-ș pepeni — zise Țiganul ne-turburat, — nici nu-mi trebuie, credeam că-ș lubenițe. Pepeni pot să-mi cumpăr destui în piață.

Împărtășite de V. Golești, econom
în Moșnița.

Apoi boii i-a 'njugat

Și spre casă s'au cărat,
Mumă-sa i-l-a întrebat:

— Tu la plug cum ai umblat?

— Bine maică am umblat,

Până la prânz am arat,

Pân' la amiază am grăpat,

Până 'n seară-am secerat

De stau Turcii ca snopii,

De poți merge pe dîșii

Că pe aici de vor veni

Eu de dîșii voi grijă.

El capul jos își punea

Turcii pe-acoalea venia

Și toți treceau și treceau

Și pe Novac 'mi-l vedeau.

Un câne de Turc bătrân,

Cu barba de lup păgân,

Cu trei colți de lup în falcă,

Cu trei peri de drac în barbă,

Nu să treacă și să tacă,

Și nici vorbă să nu-și facă:

— Dragii mei voi Turcilor,

Toți îmi treceți și tăceți

Și pe Novac nu-l vedeți!

Cum ne ară rîturile

Și ne taie capetele.

— Turcii 'napoi înturnau

Pe Novac încunjurau

Dar' el de jos se scula,

Plugul de coarne-l lua,

Când se 'nturna pe dreapta

Cădeau Turcii ca iarba

Când o taie cu coasa,

Când se 'nturna spre stînga

Cădeau Turcii ca frunza

Când 'mi-o bate bruma.

Pe toți Turcii i-a tăiat,

Numai unul i-l-a lăsat,

Încă cu nasu rătuns

Să ducă la Turci răspuns.

la umăr cu părintele Aureliu Pelle, multe bune și frumoase va face spre binele și luminarea noastră. Numele lui este George Zach.

Dl Georgiu Zach, încă nici nu-i anul de când fungează la noi ca învățător și cantor și arată un progres cum ar fi servit ani numeroși între noi. La început, văzând multe lipse în școală, s'a pus la consfătuire cu domnul preot și totodată cu întreg scaunul școlar, unde unanim s'a hotărât, că uneltele de învățământ ce nu corespund în școală să se repareze, ear' câte nici nu sunt, să se facă. Și s'au făcut.

Cu finea anului trecut școlastic, dl învățător, după abia un serviciu de două luni, a pus un examen cu elevii de școală foarte îndestulitor și fiindcă era în luna lui Maiu, în o zi de Duminecă, după examen a sârbat un maial în pădurea satului, însă nu numai cu copiii școlari, ci și cu întreg tineretul, pe care dînsul cu neobosită osteneală i-a învățat niște cântece frumoase populare, de cari Românii noștri nu prea auzise până atunci. Acolo, afară de întreg poporul nostru din Pomi, a luat parte inteligența și nație numeroasă din jur.

Văzând bunul nostru învățător lipsa unei biblioteci, pe la sârb. Nașterii Domnului a învățat vre-o nouă flăcăi niște cântări și vorbiri (despre steaună, magi, păstorii și cu Irod), cu cari chiar și dînsul a ostenit, necruțându-se pe sine, deși a fost foarte urît timp, cu ploaie și tină, pe la frunții mai dărnici ai comunei, cu care osteneală a adunat o sumă de 29 cor. 64 bani, din cari bani apoi a și procurat vre-o 40 de opuri, punând temelii unei biblioteci populare.

Spre seara zilei de 28 Ianuarie st. n. s'a pregătit dl învățător, în frunte cu iubitul nostru domn preot, la o serată literară poporală împreună cu joc, tot în favorul bibliotecii, la care cu un succes foarte bun s'au predat următoarele puncte:

1. »Foaie verde de bujor« (cântată de juni și june).
2. »Lucrarea pământului« (trilog de I. P. Reteganul, predat de 2 școlari și 1 școlăriță).
3. »Omul frumos« (predată de o fetiță)
4. »Un cântec frumos«, (cântat de juni și june).
5. »Despre lux« (dialog de I. P. R., predat de două fetițe).
6. »Vino lele« (cântată de juni și june).
7. »Despre superstițiuni« (trilog, predat de 3 juni).
8. »Cum se îmbogățesc Jidaniile?« (dialog de I. P. Reteganul, predat de doi juni).
9. »Cum am rămas flăcău bătrân?« (monolog predat de dl I. Barbul, stud. abs.)
10. »Măi muieră« (cântată de juni și june).

Cuvânt de încheiere prin dl preot local Aureliu Pelle și în urmă foarte ne-a însuflețit vorbirea dlui Constantin Lucaciu, preot în Ioșib, prin care vorbire a domniei sale foarte plăcută a arătat întreg publicului vrednicile de mare laudă ale m. on. domn preot și ale dlui învăț. local, precum și ale poporului întreg român din Pomi, pentru stăruința propășirii culturale populare. La sfârșitul vor-

birei foarte plăcută a dlui Lucaciu, întreg poporul i-a strigat un »Să trăească dl Lucaciu«.

Petrecerea a isbutit pe neașteptat de bine, căci sala învățământului deși este destul de mare, abia a încăput oaspeții numai în picioare întrînsa, ear' după predări inteligența a rămas cu jocul în sala de învățământ, ear' nația a trecut peste stradă într'un edificiu cu mai multe chilii mari, ce și aceea este proprietatea bisericii noastre. Și deși prețul intrării a fost foarte mic: pentru o persoană 60 bani, pentru o familie de 2 persoane 1 cor., totuși au încurs bani în suma de 90 cor. 56 bani, din cari subtrăgându-se spesele, au rămas 52 cor. 20 bani și acum avem destul de unde să înmulțim opurile bibliotecii.

La petrecere au luat parte un număr frumos și de inteligenți, dintre cari au suprasolvit următorii:

Ilustrisimul domn Nicolae Ujfalusy din loc 10 cor.; dl preot Alesiu Pop din Săsariu, dl Antoniu Pop, not. din loc, doamna Tereza Horváth, câte 2 cor.; dl Atanasiu Lupan, învățător în Baia-sprie, dl Augustin Tássy din Sirb, dl pr. Romul Marchiș din Tâmaie, dl pr. Cornel Gitta, dl Pamfilu Ossian, pr. în Vereșmort, dl Aureliu Marinescu, pr. în Bozinta, dl Constantin Lucaciu, pr. în Ioșib, dl Ioan Iámbusz, adj. not. în loc, dl George Pteanc, inv. în Careii-mari, dl Hirsch David din loc, dl Weiss Ignátz din loc, câte 1 cor.; dl Hirsch Ignátz din loc, dl George Számosy, cand. la ofic. post. în loc, câte 60 bani; claris. d. Dr. Ioan Ciceronescu, preot în Borlești, dl Nicolae Buda, pr. în Culciu-mare, dl Lăuran Paul, pr., dl Dionisiu Bran, pr. în Ardușat, dl Vasiliu Pop, pr. în Cărășeu, câte 40 bani; dl Grigorie Miclăușiu, căpitan reg. în pensiune din Borlești 20 bani; doamna preoteasă vîd. Catoaca 40 bani.

Acești domni și doamne primească și pe această cale sincerele noastre mulțumiri.

Despre poporenii comunei noastre nu a mai mers veste în lume despre ceva bun, — până-când azi ne putem și noi număra între alte comune române, căci cu conducătorii noștri în frunte, ascultând sfaturile d-lor și urmându-le exemplele cele frumoase, ne alăturăm și noi altor Români deștepti.

Dee deci bunul Dumnezeu și altor poporeni așa preoți și învățători ca și ai noștri, că atunci neamul românesc va înflori.

Ear' bunul Dumnezeu să se îndure și pe m. on. domn preot și domn învățător al nostru, împreună cu nobile familiile d-lor în fruntea noastră și conducându-ne pe calea cea adevărată, la mulți ani să ni-i trăească.

Ioan Pop,
econom.

Luați pildă.

Cetatea-de-Baltă, 5 Martie n.

Cu multă bucurie în inimă am cîtit despre înființarea Reuniunilor de cumpătare și fericit bărbatul care a venit la gândul întemeierii — și între poporul nostru — a Reuniunilor de cumpătare dela beuturile alcoolice atât de

dărăpănătoare de avere și prăpăditoare de viața poporului. Cu atîta bucuria inimei mele crește, cu cât se dovedește, că poporul nostru nu e atît de stricat, precum îl descriu dușmanii răuvoitori; ci poporul nostru român e bun, blînd, temător de Dumnezeu, supus și ascultător de mai marii, de capii și conducătorii sei, dacă aceia sînt la culmea chemării și-și fac datoria; dar': »cum vor ști dacă nu li-se spune și cum li-se va spune, dacă nu s'au trimis aceia cari să le spună«.

Cred și sînt convins, că pe toți Românii cu tragere de inimă către neamul lor, i-a umplut de bucurie cele cuprinse în corespondența din Velț publicată în numărul 6 dela 18 Febr. al scumpei noastre »Foaia Poporului«, privitor la poporul din Boian, comitatul Tîrnavei-mici. Vedeți, oameni buni, câte bune și folositoare preoții pot face și îndeplini pentru popor! Vedeți cât folos și înaintare pot face pentru popor capii și conducătorii lui, dacă-și cunosc adevărata misiune și-și griesc și folosesc cu scumpătate darul — puterea — primită dela Dumnezeu! Ce nu poate cuvîntul părintelui sufletește, rostit de pe amvon în termini aleși, cu adevărată iubire și în mod mîngăitor; deci numai onoare se cade preoților din Boian, cari punându-se mai presus de orice prejudiciu și interese particulare și înzestrați cu iubirea lui Christos, avînd durere pentru binele turmei cuvîntătoare peste care spiritul sfînt i-a așezat păstori spre a o păste pe calea fericirii și a binelui către pășunea vieții de veci, onoare lor, că s'au știut însufleți și mai din trecut dînd mîna, s'au unit în cugete și în simțiri și umăr la umăr muncind cu diligență — atît prin purtarea lor datătoare de exemple bune, cât și prin predicarea sfintelor învățături, Cel atotputernic le-a ajutat de iși-au mîntuit fiii sufletești, abătîndu-i de pe calea morții pe calea vieții; căci: au fost timpuri cînd poporul din Boian fără deosebire de lege și naționalitate trecea în împrejurime — de un popor cu obiceiuri rele, de un popor de încunjurat, cu cari omul înțelept nu avea de lucru, că nu era bine; dar' acum de mulți ani nu s'au mai auzit de Boieșeni fapte rele, căci ascultînd de bunii și înțelepții capi și conducători, au devenit un popor de ordine bună, un popor ales, conștiu de sine, cu purtare bună și cu dare de mîna.

Poporul din Boian e vrednic de toată cinstea pentru reținerea dela beuturile puturoase a Evreilor, adecă pentru înființarea Reuniunii de cumpătare.

Această faptă salutară aduce laudă și cinste preoților și bravului not. cerc. din Velț I. Moldovan, care și dînsul de mai mulți ani a fost unul dintre frunții muncitori alături cu preoții și învățătorii la ridicarea și abaterea poporului de pe calea apucată pe povîrnișul de a căde în prăpastie, adecă de a fi cu desăvîrșire înghițit în punga cămătarilor și a speculanților; fie numai poporul din Boian ascultător de bunii sei povățuitori; urmeze numai cu statornicie și cu voință tare pe calea apucată și fie siguri, că mult în doi ani de zile vor fi cu totul mîntuiți de lipiturile nesațioase.

Îndrăznesc a invita și pe preoții din jur, mai cu seamă pe cel din *Cetatea-de-Baltă*, ca și acestia, prețuindu-și chemarea ce o au, să urmeze exemplul preoților din Boian; de și dinșii mâna și cu încredere începă, punând umăr la umăr pentru îmbunătățirea poporului, că Doamne, mai rău ca în Cetatea-de-Baltă nu vor merge trebile doar' nici într-o comună și aceasta mai mult pentru-că preoții nu merg mână în mână, pentru-că nu se au bine la olaltă.

X.

Din viața lui Iancu.

În *»Tribuna«* s'au publicat de curând mai multe documente istorice, privitoare la *Iancu*. Dăm din aceste două, din cari se reoglindează frumoasele însușiri ale acestui bărbat viteaz al nostru dela 1848 și o descriere, ce 'i-o face dl Teofil *Frâncu* într-o carte a sa.

Din aceste se vede, că *Iancu* atât în preajma războaielor dela 1848—9, cât și în mijlocul luptelor era foarte aprig și hotărât, apoi cel din urmă document ne arată gândul, de care era stăpânit *Iancu*, adică de a lupta pentru binele deobște al poporului său.

Acest document se află la dl *Frâncu*, ear' cel dintâiu a fost publicat în *»Gazeta Trans.«* și este dat în păstrarea *»Asociațiunii«* în Sibiu.

Dar' se vedem descrierea și documentele. Eată cum scrie dl *Frâncu* despre

AVRAM IANCU.

„În anii furtunoși 1848—9, sufletul mișcării Românilor era *Avram Iancu*, născut în Vidra-de-sus din părinți săteni.

În privința acestui erou al munților s'a zis multe și noi, pentru a numai repeta cele scrise, ne mărginim a înregistra numai niște date pentru completarea biografiei lui și pe cari le-am auzit dela foștii sei tribuni: *Mihail Andreica* și *Clemente Aiudeanu* din Câmpeni.

Cetirea și scrierea, în limba sa maternă, *Iancu* a învățat-o în satul său natal dela învățătorul de atunci *Mihail Gomboș*. Din Vidra a trecut la școala primară din Câmpeni, unde funcționa ca învățător *Moise Ioanette*. Școalele gimnaziale le-a urmat la Zlatna și științele filosofice și juridice le-a terminat la Cluj. Pretutindeni a fost cel mai bun școlar.

Statura *Iancului* era mijlocie, profilul lungăreț, nasul proporționat, ear' părul și barba sa era galbenă. Ochii lui albaștri, ca viorelele, înfățișau o privire blândă, însă un caracter rezolut.

În timpul revoluțiunii, îmbrăcăminteă lui se compunea dintr'un cojoc albastru cu blană de miel pe margini, pălărie simplă, ca a tuturor *Moșilor*, și cu pene de cocoș în ea, iarna însă purta cușmă neagră de piele de miel. Pantaloni erau strâmți și viriți în cisme mari, întocmai ca a călărașilor.

Peste mijloc era încins cu o sabie și la brâu purta patru pistoale cu câte două focuri; ear' de oblâncul țărâței ațirnau două carabine, unul deoparte și celalalt de alta.

Avea doi cai: *Brutus* și *Lucia* și era un escelent călăreț. Când s'asvênta pe cal, *Brutus* scăpăra schînteii din potcoave, fornăia pe nas, ochii 'i-se înflăcărau, ca para focului și sălta în aer, ear' *Iancu* comanda liniștit și *Moșii* se băteau ca lei.

În ajunul revoluțiunii trecătorii adese vedeau în puterea nopții doi că-

lăreți, ca două năluci, săltând cu caii prin codri și prin poteci și mergând dintr'un sat în altul, dela o biserică la alta, era *Iancu* cu credinciosul său adjutant, *Clemente Aiudeanu*, cari în intrări nocturne, prin cuvinte pătrunzătoare până în adâncul inimei omului, luminau poporul asupra evenimentelor, cari se apropiau.

La târgul *Floriilor* în primavara anului 1848, *Moșii* erau adunați la *Câmpeni*. *Iancu* se ivește în mijlocul lor și le zice:

„De azi înainte numai de mine și de Împăratul să ascultați!“

Din acest moment, *Iancu* devenind cel mai iubit om al *Moșilor*, guvernul transilvan a trimis în munți pe vicecomitele *George Pogány* (*Păgănu*), nobil român de neam din *Clopotiva*, cu o companie de soldați, ca să pue mâna pe el.

Espedițiunea militară a stat mai bine de o lună de zile în *Vidra-de-sus* și cu toate-că conducătorul ei a pus un premiu de mai multe sute de galbeni pe capul *Iancului*, totuși de astă-dată nu s'a găsit nimeni, care să fi cutezat se trădeze pe *Regele munților*.

În tot timpul cât a stat puterea armată în *Vidra-de-sus*, *Iancu* se întreținea într-o pădure seculară de fag, dintre comunele *Vidra*, *Blăjeni* și *Bulzești* și marea popularitate de care se bucura, și-a câștigat-o în timpul revoluțiunii în mijlocul luptelor.

Iancu concentrase puterea civilă și militară în mâinile sale. Avea minte mare, era bun cu cei drepti, aspru cu cei răi, nu era fricos și era de tot rezolut în toate afacerile sale.

Poruncă strategică.

Tribune!

Cu cea mai mare grabă strînge *Landsturm*ul pe mîne dimineată la *Câmpeni* — luând.... 30 de pușcași și 100 de lănceri harnici. Lui *Clemente* îi scrie, că din *Offenbaia* cum primește cartea, să se întoarcă cu oameni cu tot la *Câmpeni*, — pentru scularea *Landsturm*ului în *Neagra* și în *Scărișoara* ești tu și nici un om harnic de armă să nu rămână acasă, — la *Vidra-de-sus*, *Vidra-de-jos*, *Ponor* se ese *Gerendi*, — la *Bistra* *Körösi*, și acestia să se pună în satele care es ca niște oameni demendatori, — *Sohodolul* să-l scoale *Iămbor* cu *Căpitanii*. — Certeșea eară *Căpitanul* cu *Popa Nicolae*, — prin *Săcătura* vei veni tu cu *Sturm*. *Clement* să sfătuiască pe *Lupșeni*; *Muscarii* să se tragă către strîmturi dinjos de *Ofenbaia* și bine să se țină acolo — că *Ungurii* acum se vor prăpădi de tot și s'or sili pe unde vor pute să scape. — Această poruncă așa să 'ți-o pui la inimă, căt ziua noaptea să nu dormi, și oamenii să capete pâine de unde este coaptă, — ear' în *Câmpeni* cu cea mai mare grabă să se macine cucuruz — și să se coacă.

Abrud, 11 Martie 1849.

Iancu m. p.,
prefect.

Pentru dreptate și fericirea de obște...

Fraților Români!

Obșteasca bunăstare, în care se razimă fericirea tuturor, numai prin rîndul bun se poate susține; rîndul bun ar fi când tot omul din inimă și prin fapte bune ar cinsti dreptatea, adică tot omul ar fi drept. Dar' fiindcă nici un sat, nici un ținut nu este în care să nu fie oameni, cari și din inimă și prin fapte nu cinstesc dreptatea, adică în tot locul se află și oameni nedrepți, pentru aceea ca oamenii nedrepți să nu poată turbura rîndul bun, fericirea deobște, s'au ridicat între oameni judecatori, diregători, cărora toți sîntem supuși cu ascu-

tare și cari au strînsă datorie a face tuturor dreptate, a înfrîna fărădelegile, a pune pedeci acestora și cele făcute a le pedepsi după asprime, ca dreptatea să nu se cutropească și dreptii în drepturile sale să nu se intulbure, adică să fie rîndul bun, fericirea deobște.

Eu am înțeles, că vre-o câțiva din ținutul nostru încep a face puternicii, a fi neascultători către diregători, adică încep a turbura rîndul bun, fericirea deobște.

Eu, care împreună cu voi pentru dreptate, adică pentru fericirea deobște m'am luptat și mă lupt, nu vreau ca aceea să se turbure, fără vreau ca rîndul bun de acum înainte mai tare să se țină și aceea gîndesc, că cei mai mulți dintre voi asemenea cu mine voiți. Drept aceea vă sfătuesc, că de acum înainte nimenea mai mult să cuteze a face puternicii, a fi neascultător, că acela cu prinsoare și cu gloabă de bani aspru se va pedepsi și tot neascultătorul, și prin Esecuți armați din *garda națională* pe cheltuiala lui trimiși, la ascultare se va duce. Fieșcare dintre voi, dreptul său să-l caute mai dintâiu la *scaunul sătesc*, care numai singur în sat are putere a judeca pîrele fieșcăruia; dacă nu s'a put cumva destuli cu judecata *scaunului sătesc*, atunci să mute pîra la magistratul ținutului din *Câmpeni*, unde făcîndu-se judecata se va lua împlinire, adică, care ce a ajuns cu pîra va căpeta în stăpînire, ca și care a perdut pîra, numai afară de stăpînirea aceea ce s'a perdut prin ea, se poate pîri la locurile cele mai înalte.

Oamenii aceia, care au cădîntă la moșile cuprinse de fisc ca sterpe, să vină la magistratul *Câmpeniului*. Apropiindu-se acuși lucrul pămîntului se îndatorează *scaunul sătesc*, că acar ce fel de pîră, afară de datorii, să țină la judecată, să judece după dreptate, după cunoștință, că pentru judecata făcută judecătorii nu numai înaintea oamenilor, fără și înaintea lui *Dumnezeu*, sînt dator a da seamă; așa s'a făcut orînduială și la magistratul din *Câmpeni*, ca și acolo pîrile cu putincioasă grăbire să se judece. Unde nu sînt până acum scaune sătești, s'a împuternicit prin mine judele primar din *Câmpeni*, *Iosif Sterea Șulufiu*, ca pe lângă alegerea poporului să le ridice în tot satul cât cu mai mare grabă.

Câmpeni, 4 Martie 1849.

Avram Iancu,
prefect.

Rugăciunea Burilor înainte de luptă.

— Vezi ilustrația. —

Poporul *Burilor* sau al *Boerilor*, pe lângă alte însușiri bune, cum e vitejia, iubirea de muncă, viața simplă, etc. escelează și prin un simț de profundă religiozitate. Cei cari cunosc acest popor spun, că *Burii* nu încep nici un lucru sau întreprindere mai mare, până-ce nu înalță rugăciuni ferbinți către atotputernicul *D-zeu*, implorînd ajutor. Adese-ori ei cîntă în cor psalmi, pe cari îi știu pe de rost.

Ilustrația de mai sus ne arată o astfel de scenă frumoasă și pătrunzătoare. Scena e din războiul actual. Dușmanul e aproape și lupta are să înceapă. Înainte de a face însă primă pușcătură *Burii*, bătrâni, tineri și băieți, cîntă în cor un psalm, rugînd plini de evlavie pe *D-zeu*, ca soartea luptei să se decidă în favorul lor.

Bugăciunea Burilor înainte de luptă.

PARTEA ECONOMICĂ.

Întemeiați grânare.

După-cum am făgăduit în numărul trecut, dăm azi *Statutele grânarului din Doștat*. Ele pot servi de model acelor, cari spre binele lor vor să întemeieze astfel de grânare. Îndemnând din tot adâncul pe iubii nostri țărani a întemeia pretutindenea astfel de așezăminte folositoare, lăsăm să urmeze statutele în întreg cuprinsul.

Statute pentru grânarul cultului gr.-cat. din Doștat.

I. Numirea grânarului.

§. 1. Grânarul va purta numirea „Grânarul cultului gr.-cat. din Doștat”.

II. Scopul.

§. 2. a) grânarul va servi ca un fond cultural, cu scopul de a crea un capital din a cărui % cu timpul să se plătească salarul învățătorilor gr.-cat. dela școala gr.-cat. română din Doștat, — scutindu-se de aruncuri pentru acel salar toți membrii (ori eventual următorii lor), cari au contribuit la acela plătiind regulat taxa în timp de 10 ori 5 de ani, (se subînțelege că în 10 ani câte una felderă à 20 litre pe an ori în 5 ani câte două feldere à 20 litre pe an);

b) de a se ajuta membrii grânarului cu împrumuturi, eventual și alții.

III. Înființarea grânarului.

§. 3. Locuitorii gr.-cat. din Doștat la întemeierea grânarului se oferă de bunăvoie a plăti un quant anumit de bucate în timp de 10 ori de 5 ani.

IV. Membrii grânarului.

§. 4. a) cel-ce plătește la fondul grânarului la început 12 ferdele este membru fondator;

b) cel-ce solvește la început un quant de 6 ferdele este membru pe viață. Cu îndatorirea, că atât membrii fondatori cât și pe viață, încă au de a plăti taxa prescrisă pentru membrii ordinari de câte una felderă pe an în timp de 10 ani, ori 2 ferdele anual timp de 5 ani;

c) cel-ce solvește în 10 ori în 5 ani câte una ori 2 ferdele anual este membru ordinar, cu aceleași drepturi ca și membrii fondatori ori pe viață.

§. 5. Calitatea de membru ordinar, fondator ori pe viață se condiționează dela plătierea regulată a taxelor circumscrise în §-ul 4 lit. b., c. Mai încolo calitatea de membru înceată prin moarte. Eventualele beneficii se moștenesc.

V. Administrarea grânarului.

§. 6. Grânarul se va administra de către adunarea generală a membrilor fondatori, pe viață și ordinari cu vot decisiv, prin un comitet ales din sinul seu, cari totodată vor fi și ca membri ai curatoratului bisericesc și ai senatului școlastic.

Președinte al comitetului, precum și al adunărilor generale este totdeauna parochul din loc, dela care post numai atunci s'ar pute lipsi, când mai presus de ori-ce îndoială s'ar dovedi că lucră în contra intereselor fondului, atunci președinția interimală trece la curatorul primar până la ulterioara deliberare în cauză a Ven. consistor metropolitan.

§. 7. Membri ai adunărilor generale cu vot decisiv sunt membrii fondatori, pe viață și ordinari, cari sunt majorități și au o purtare morală bună.

Membrii adunărilor generale ori a comitetului nu se vor pute substitui.

§. 8. Adunarea generală cu consimțul comitetului o va convoca președintele cel puțin de două-ori într'un an; prin Ianuarie pentru publicarea socotelilor și în Aprilie pentru statorirea prețului, pentru a se împărți petenților bucatele, precum și a terminului de plătiere.

§. 9. Adunarea generală cu majoritate de voturi își va alege comitetul administrativ dintre membrii sei, care comitet afară de președinte va consta din cel puțin 4 ori cel mult 6 membri. Acestia la tot casul vor fi membri și ai curatoratului bisericesc ori ai senatului școlastic, și cu puțință fiind să fie știutori de carte și oameni morali la tot casul. Comitetul se alege pe trei ani și poate fi reales.

§. 10. Comitetul își va alege din sinul seu un manipulant și un controlor, cari vor avea câte una din cheile dela grânar, și vor purta ziuar în regulă despre primiri și erogări.

§. 11. Membrii fondatori și pe viață au vot decisiv în adunărilor comitetului chiar și de nu ar fi membri aleși ai aceleia.

§. 12. Pentru ori-ce pagubă ce ar suferi grânarul vor fi răspunșabili a) manipulantul și controlorul; b) întreg comitetul în solidum, respective toți membrii votanți ai comitetului, cari au fost de față și au conlucrat cu votul lor la aducerea cutării conclud dăunător pentru grânar.

VI. Modalitatea împrumutării dela grânar.

§. 13. Dela grânar se vor împărtași cu împrumuturi pe lângă anumite % satorinde pentru acel an, de către comitet: 1. numai membrii grânarului; 2. nemembruilor așa li-se poate vota împrumut, dacă se înscriu ca membri ordinari, obligându-se a plăti taxa în 5 ori 10 ani decursivi.

§. 14. Împrumutul se acordă numai pe lângă garanție cu chizeș plătitor.

§. 15. Tot insul care dorește a se împrumuta dela grânar se va însinua la președinte, spunându-și cantitatea împrumutului și numindu-și și caventul.

§. 16. Președintele din timp în timp convocând comitetul spre a delibera asupra cererilor de împrumut; acela va acorda ori respinge cererea nefiind obligați a-și motiva eventuala respingere.

La tot casul acordarea va fi condiționată dela prescrierile §-ilor 13, 14, 15.

§. 17. Manipulantul în conțelegere cu controlorul primind asemnarea în scris dată de președinte despre votarea prin comitet a împrumutului, vor măsura competentului bucatele și-și vor induce în ziuarul lor împrumutul, ear' scrisorile președintelui le vor păstra ca document pentru socoteli.

§. 18. La cas dacă împrumutătorul va cere să i-se facă contractul de împrumutare de către președinte, acela este obligat a-l scrie pentru taxă de 20 bani (10 cr.)

§. 19. Bucatele împrumutate, — respective prețul lor statorit prin comitet, — va fi a se replăi la termenul fixat fără nici o provocare. Eventuală neplătiere se va eșecuta prin antistia comunală, premergând procedura sumarie. Cel împrumutat își va pierde dreptul de a mai pute împrumuta.

§. 20. Quantul împrumutului nu poate fi mai mare ca prețul a 10 ferdele ori mai mic ca prețul a 2 ferdele pentru un contract.

§. 21. Cu banii încasați pe bucatele vândute pe termen, comitetul se va îngriji ca în tot anul până în finea lunii Ianuarie a fiecărui an să cumpere cu prețul de zi alte bucate.

§. 22. Bucatele din grănar nu se pot preface în bani, pentru a fi manipulați, fără deliberarea adunării generale convocată anume spre acest scop, când aflându-se mai proventuoasă vinderea bucatelor o poate dispune comitetului să o facă, însă numai așa, ca $\frac{1}{3}$ parte a statului activ, să rămână spre manipulare în natură.

§. 23. Capitalul câștigând din vinderea bucatelor se va depune pe lângă dobândă sigură sub numirea de »fondul cultului gr.-cat. din Doștat« la cassa centrală archidieceșană din Blaj spre mai departe administrare.

§. 24. Membrii comitetului poartă oficiul gratuit. Adunarea generală însă le poate vota oare-care remunerare pentru osteneli.

§. 25. Socotelile anuale după aprobarea din partea adunării generale sunt a se subterne în două exemplare, alăturând protocol despre publicarea acestora dimpreună cu toate documentele prin oficiul protopopesc Ven. esactorat archidieceșan spre suprarevizuire.

§. 26. Taxa esactorală archidieceșană se va plăti din venitele fondului pentru suprarevizuirea socotelilor »fondului grănarului« conform prescrișelor statutelor esactoratului archidieceșan.

§. 27. Subvențiuni din venitele fondului pentru plata învățătorului nici la un cas nu se vor pute vota, înainte de a fi ajuns venitul curat anual al fondului la cel puțin $\frac{1}{2}$ parte a salariului statorit pe an pentru învățătorul ordinar. Dar' și atunci din venitul întreg $\frac{1}{2}$ totdeauna se va capitalisa.

§. 28. Presentele statute speciale pentru administrarea fondului »Grănarului« nu deroagă nimic prescrișelor statutelor archidieceșane gr.-cat. de Alba-Iulia—Făgăraș votate în 1898, pentru administrarea averilor bisericesti școlare.

§. 29. Modificarea statutelor prezente se va pute face numai cu o majoritate absolută de voturi a membrilor întruniți în adunarea generală convocată exclusiv spre acest scop, care schimbare va trebui să obțină în tot cazul aprobarea Ven. consistor metropolitan.

§. 30. La cazul desființării fondului grănarului din ori-ce cauze neprevăzute, capitalul ori interesele aceluia

nici la un cas nu se vor întrebuița spre alt scop decât pentru acoperirea salariului docental din Doștat, până când școala va purta caracter gr.-cat. și limba de propunere va fi cea română.

§. 32. Presentele statute vor fi obligatoare pentru toți membrii subșcriși la alăturatul proces îndată ce vor fi aprobate de către Ven. consistor metropolitan din Blaj.

Doștat, 21 Martie 1899.

N. N. pres. (L. S.)

N. N. }
N. N. } curatori și repre-
N. N. } sentanți ai popo-
rului.

Nr. 1597/1899.

Se aprobă cu observarea la §-ul 6, ca parohul locului numai cu aprobarea consistorului archiepiscopesc poate fi lipsit de postul de president al comitetului chemat a administra »Grănarul«.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 1 Aprilie 1899.

(L. S.) Victor, Metropolit m. p.

Legumăritul în școala poporală.

Prelegere ținută de d-șoara inv. Elena Coman în adunarea dela Călvaser a învățătorilor români gr.-cat. din desp. Sibiuului.

(Urmare și fine).

Țelerul.

Această legumă dând o aromă și un gust atât de plăcut supei, e vrednică de toată luarea aminte. Țelerul e mai bine a se cultiva în strat cald, de unde cam prin jumătatea a doua a lui Aprilie e a se răsădi, în straturi unde prin plivit și săpat și la eas de lipsă prin udare se cultivă până la recoltare. Țeranii nostri s'au îndatinat după răsădire a-i lăsa creșterea în grija sorței și nu se niusesc ca creșterea să 'i-o ajute cătuși de puțin. Un mod tare simplu și ușor însă ne va ajuta așa, încât folosindu-ne de el noi vom ave țeler chiar și de mărimea ridichilor de iarnă. Acest mijloc e, că după-ce țelerul e așezat în straturi și se arată frumos, îl lăsăm așa până cam prin jumătatea a doua a lui Iunie, atunci cu un cuțit care taie bine îi vom curăți de rădăcinile mai mici, rămânând numai cea de frunte, care merge drept în jos. Curățirea se face însă neșcofând țelerul din pământ; constatând grosimea lui vom băga cuțitul chiar pe lângă trunchiul lui în jos, purtându-l

asa jur-împrejur. — Țelerul încă iubește pământul săpat afund, măruntit bine și gunoios. El trebuie răsădit unul de celalalt cam în depărtare de o palmă, pentru-ca astfel să nu fie împedecat în dezvoltarea sa.

Pătlașele sau paradisesele.

Acestea fiind nesmintit de lipsă pentru fiecare casă, în grădina noastră nu trebuie să lipsească nici ele. Paradisele se pot sămăna și de-adreptul în pământ rece, dar' mai bine e a se sămăna în straturi calde, de unde când sunt cam de o palmă de mari se răsădesc în depărtare de un pas una de alta, pe lângă cărări, ori aproape de garduri. Ele se cultivă prin plivit, săpat și udare. Paradisele iubesc pământul gras, gunoit proaspăt și săpat afund. Folosul paradiselor e cunoscut nu numai orășenilor, ci tuturor.

Alte legumi.

Până aiei am espus numai acele legume, cari s'au îndatinat a se cultiva în grădinile de legumărit și cari după părerea mea sunt neapărat de lipsă pentru fiecare cină. Afară de aceste însă mai sunt **cărălabele** și **carfiolul**, cari fiind de una și aceeași natură cu varza, se vor cultiva întocmai ca și varza sau curechiul, cu deosebire numai că fiind carfiol de vară, care înfloresce vara și carfiol de iarnă, care toamna neavând flori, ci numai frunze, se scoate cu rădăcină și cu pământ în jurul lor și se așează în celar într'un loc întunecos, unde din când în când se udă și unde el apoi va înflori. Florile ferte în supă sunt foarte gustoase și ușoare de mistuit. Apoi mai e **ardeiul**, care se cultivă ca și pătlașele, cu deosebire că acesta se răsădește în strat în scânduri așa, cât un fir de celalalt să fie într-o formă de departe.

Găini și porci.

(Sfătuire pentru oameni săraci).

Umblând omul cu băgare de seamă pe satele noastre, vede mai în fiecare ogradă, chiar și la omul cel mai sărac, câte o cloșcă-două cu câte un boteiu de

Un erou uitat.

(Amintiri din războiul dela 1877).

(Urmare și fine).

Căpitanul e greu rănit. În șanț un arap ce-și da sufletul, 'i-a spărcuit cu o cange pulpa piciorului. În redută vrând să răpească un steag verde, apărătorul 'i-a rătăcit trei degete dela mână dreaptă, cu toate acestea după ce sergentul Niculae 'l-a legat repede, căpitanul cu spada în mână stângă, turbat comandă mai departe, atacând dușmanii din partea opusă. Luați între două focuri, lupta a fost scurtă și crâncenă.

Seara, la Poradim, împăratul sărbătorind victoria, a dat masă întinsă tuturor celor, cari au luat parte la luptă. Petrecere la împăratul, beție în lagărul muscălesc. Ai nostri obosiți ca vai de ei, cărpindu-și hainele zdrențuroase, unii mâncau, ce bruma le-a căzut la îndemână, alții își spălau ranele ușoare oblojindu-le cu unt de pojarniță adus de-acasă, fiecare cu nevoea lui, însă cu toții ferindu-se de beutura, care fură mințile.

— Grea luptă, mei Ioane!

— Grea Morarule!...

— Câți am rămas?

— Din 250-numai 82...

— Sărmanii!... Dumnezeu să-i ierte!

— Pe acestia îi îngropăm mâine creștinește, fără să-și fi făcut ris' păgânul de trupurile lor.

— Ni-o ajuta Dumnezeu.

— Da de căpitanul nostru, hei! ce zici?...

— Minune mă!... a scăpat ca prin urechile acului, deși mereu în frunte și totdeauna acolo, unde era toiu! primejdiei.

— Cum se nu te duci nebun, când te călăuzește un așa om!... Și-acum îi aud graiul: »Înainte copii, curaj, o să ne ajute D-zeu!« Par'că era Făt-frumos, că doar' numai așa o fi fost Făt-frumos, bun la suflet, drept la judecată și bărbat în luptă.

— Mai rămâne vorbă?...

— Când 'l-a rănit Arapul, eram lângă dînsul, nici n'a crâenit; numai s'a oțărît puțin

și uitându-se cu dispreț la pocitura cea buzată, 'i-a aruncat un pumn de țerină în față.

— Și când 'i-a tăiat cele trei degete dela mână dreaptă, le-am văzut eu, căzute, erau pline de vieață, tremurau sărmanele par'că-și căutau trupina. După-ce s'au scurs de sânge s'au sgârțit încetinel, îngălbînindu-se ca turta de ceară, și au rămas acolo, reslețe pentru vecie.

Cam așa vorbeau între dinșii ostașii nostri.

La Poradim, masa era pe sfârșite. Împăratul ridică un toast în cinstea vitejilor, felicită pe comandanți, apoi întreabă cu dinadinsul, unde sunt acei, cari au condus a doua parte a asaltului?... Raportul dat era prea laconic: »S'a luat redută« și alt nimic.

Împăratul mahnit rosti:

— Cum? au rămas cu toții pe câmpul de luptă? nici unul n'a scăpat?

Aceeași tăcere.

Împăratul, care urmărise aproape toate mișcărilor, părea mirat.

pui după ea. Semn, că sînt folositoare găinile, că altcum nu le-ar ține oamenii. Așa și este, sînt folositoare, că cu ouăle mai alungăm câte o mîncare, și încă mîncare bună, nutritivă; puii îndată ce au făcut pene bune, prind a fi buni de tocană și în piață se plătesc bine, dela 30—40 cr. pîrechea, ba, de sînt bine grei merg și cu o coroană pîrechea. Ținerea lor nu costă chiar mult, că scurmă toată ziua, și pe lângă puține grăunțe ei cresc și se îngrășe. Toate ar fi bune și frumoase, dacă... n'ar fi un *dacă*. Găina ne dă foloase cu țirăita și cu puțin ne alegem dela ea; azi un ou, mâine un ou, 2—3 zile nu se ouă, apoi ear' un ou-două. Alta-i, pentru cel-ce ține multe găini. Dar' multe găini nu poate ține omul sărac, că grăunțele-i trebuiesc de mămăligă, ear' numai cu țărițe și cu ce scurmă prin pămînt rău trăesc și găinile. Ce ar fi deci de făcut ca bine să fie? Eată ce: de poate muierea crește 20 de pui, aceia cu tot necazul s'e-î țină pînă colo la toamnă, când îi poate vinde cu 70—80 cr. pîrechea. Pe pretul lor se cumpere numai decît o purcelucă, dar' numai decît, și s'e o țină numai cu spălăturile de pe vase și cu țărițele ce es când cerne făina și — de va ave noroc dela D-zeu, la anul se alege din ea cu scroafă cu porcei. Atunci apoi e scăpată deasupra necazului. Că nimic nu se plătește azi așa bine ca porcul, cu deosebire porceii frumoși când îi întăreai, pîrechea merge cu 12—16—20 cor. Punem casul că a avut prima dată scrofița numai 4 porcei; pe trei capete odată 30 cor., pe care poate lua cucuruz de mămăligă, un purcel îl îngrășă s'e-l aibă de Crăciun și scroafa o ține mai departe de prăsilă. Și pentru omul sărac aceasta-i una din căile cele mai sigure s'e se apuce la ceva. Că, o scroafă bună, care fată de două-ori pe an, îți aduce la casă atîta venit, de o poți ține pe ea și s'e-ți rămîna un venit anual curat de 50—60 fl. Se va face calculul dela început:

N'ai nimic, chiar nimic avere mișcătoare. Trăești din lucrul mînilor și cu greu te capeți la o găină. Când ai găina nu ești așa sărac, ca pînă nu o avea. O ții cum poți și se mai ține și ea. Primăvara aduni dela ea 20 de ouă și le schimbi cu altele — de unde

este cocoș în curte. A ouat ea mai multe, dar' le-ai tot folosit, mai ai fert unul la copil, mai ai dat 2 pe fotoghen, mai unul pe lemnuse. Dar' 20 le ai totuși când cade găina cloșcă. Din 20 de ouă punem casul că 2 sînt rele și es deci numai 18 pui; din 18 punem casul că ai putut crește numai 14 pînă sînt vrednici 80 cr. pîrechea. Dar' s'e zic că-i dai toți odată numai cu 6 fl. Pe ei cumpără o purcică. Acum ai o găină și o purcică, deci ești mai avut decît acum îi anul. Mai trece un an. Purceaua îți dă — s'e zic — numai 4 porcei. La 6 săptămîni pe 3 faci 15 fl., unul îl îngrăși și-ți rămîne scroafa de prăsilă, și ai găina cu câțiva pui. Acum ești om avut pe lângă cum erai la început. Tot la 6 luni de zile scroafa îți dă 15—20 fl. Pe ei cumperi cucuruz de mămăligă și pe seama scroafei și a gălitorilor. Ajuns pînă aci, fără a fi cuiva dator, ești mai bogat decît cel-ce are car cu 2 vite și îi îngreunat la bancă ori la atare cămătar cu 100 fl. Cine nu crede — cerce! Cunosc oameni cu stare azi, cari s'au apucat dela o nimica de găină; și cunosc oameni cari odată avură averi mari, dar' glăjuța săraca i-a dus pînă acolo de azi n'au nici o găină, ba nici mîța-n vatră.

Ioan Pop Reteganul.

Despre măiestrii.

XVIII.

Măcelăria, adică măiestria de a tăia vite și a împărți carnea.

Prin orașe măcelarii sînt oameni cu stări foarte bune. La noi, la sate, rar afli câte unul care s'e știe această măiestrie cum se cuvine. Te lovește groaza și mila când vezi cum îți chinuie măcelarii dela sate câte pe un biet de porc ori alt dobitoc ce le cade în mîna. Ear' când e omul silit a cumpăra carne dela măcelarii jidani de pe sate, îl lovește chiar greața. Din aceste cauze singur și încă ar trebui s'e vadă fiecare sat s'e-și aibă câte un măcelar bine învățat, care s'e facă carne de vînzare — când cere trebuința, ear' toamna și iarna s'e le ucidă porcii și s'e le desfacă cărnurile cum se cuvine. În satele mai

mici, unde nu are tot mereu de lucru cu măcelăria, și-ar pute purta și economia cum trebuie și și-ar aduna și o grămadă de bani. Ear' în satele mai mari ar pute trăi numai din măcelărie. Unelte multe nu trebuiesc la măcelar, dar' are lipsă de bani pentru cumpărarea vitelor, dacă vrea s'e-și poarte măiestria tot mereu.

Ar mai fi și alte măiestrii, la cari s'ar pute aplica copii de-ai noștri, cum sînt bună oară brutăria (măiestria de a face pîne), franzelăria (jemblăria), turtăria, bărbieria, strugăria, perierăria, vîrsătoră de clopote, pieptănăria, orologeria, vîpsitoria, olăria ș. a., cari însă mai numai pe la orașe au căutare. Dar' ar trebui învățate și acestea, ca s'e ne vedem și noi pe la orașe cu măiestrii noștri.

Se fac imputări că nu sînt sprijiniți măiestrii noștri.

Aceasta e așa și nu-i așa; dacă măiestrul e om cinstit, dacă lucră bine și nu poartă pe oameni cu vorba, dacă are purtări alese — chiar s'e nu fie prea bine căutat la început, înce-încet prinde a-l căuta lumea și folos are din lucrul lui. Apoi: dacă-l ia odată lumea înainte de măiestru cinstit, numai nu s'e dee lenei și fudulei, că vaza și averea-i crește vîzînd cu ochii.

Ioan Pop Reteganul.

Negoț românesc.

— Locuri bune pentru neguțătorii români. —

Am primit următorul avis, asupra căruia ațragem luarea aminte a neguțătorilor noștri:

După-ce eu subscrisul m'am îndreptat că Românii din părțile Seliștei au început deja a se îndelețnici cu ale neguțătoriei și au început a se așeza prin multe sate românești deschizînd prăvălii și pîtruns fiind și eu de credința de a nu mai da banul nostru în mîna străinului, imi iau îndrăzneala a face cunoscut, că am o casă potrivită pentru un neguțător în mijlocul comunei *Mureș-Decea*. Comuna aceasta e așezată între drumurile de fer, unde trenul se oprește de patru-ori pe zi și între drumul de țeară ce duce spre Cluj. Afară de aceea e așezată între orașele

— 'Mi-se pare, că au lut parte și Românii?

— Da!... răspuse un șef, o simplă companie, un număr neînsemnat de oameni, cu un căpitan, și...

— S'e vie căpitanul, dacă mai trăește!...

Din fundul meselor, eată se ridică și înaintează anevoe, un om ca la cincizeci de ani, cărunț, palid la față, descoperit, cu fruntea legată, mîna dreaptă atîrnînd de gât, piciorul umflat, haina ruptă ciuruită de gloanțe și baionete;... astfel se oprește înaintea Țarului.

— Cine ești? întrebă împăratul.

— Căpitanul, care a comandat compania, răspuse el în muscălește.

— Al cui fiu ești? zise ear' Țarul, mirat că știe limba nordului.

— Sînt fiul preotului C... din Tataras.

— Tataras, în ce țeară?

— Împărate, e numele unei mahalale din Iași.

— De unde știi rusește?

— Că am fost unter-ofițir la granița noastră din Bugeacul Basarabiei, am învățat și limba și comanda dela cazacii Măriei Tale.

— Și din toți câți au luat parte la atac, numai tu ai scăpat?

— Ba nu, împărate, eu și 82 din 250 de flăcăi.

— Nu te întreb de soldații mei, ci de comandanții mei.

— S'e nu fie cu bănat, comandanții Măriei Tale au găsit prilejul s'e scape mai nainte de a lua reduta.

— Cum așa?... nu te pricep... zise Țarul privind cu dispreț pe șeful, care-i făcuse raportul.

Și căpitanul C. povestă fără încunjur faptul, precum s'a întîmplat... și terminînd adause.

— Nu-mi pare rău, că am învățat rusește, mi-a fost de folos.

Împăratul ascultă cu multă luare aminte pînă la urmă, apoi întorcîndu-se către șef rosti plin de mînie:

— Astfel imi faceți rapoartele?... S'e-mi dai lista comandanților!

Și înaintînd către căpitan, care abia se mai putea ține pe picioare, îl sărută pe frunte.

— Ești un brav. Ca răsplată îți dau ceea-ce încă nimănui n'am dat, decorația dela spada mea,

Și desfăcîndu-și marea cruce bătută în petri scumpe, i-o legă la spada-i pătată de sînge.

— Când vei voi, ești binevenit în țeara mea; coborîtorii tîi vor fi crescuți sub îngrijirea noastră, ear' tu, ori-unde te vei afla, de Anul-Nou, s'o știi, arata ambasadourilor mei semnele acestei decorațiuni și vei primi o mie de ruble pe fiecare an și pe toată viața.

Căpitanul sărutînd mîna împăratului, cu lacrimile în ochii gata s'e picure, abia putu îngîna:

— S'e trăești Măria Ta!.

Springinit de către un medic, căpitanul C. trecu pe dinaintea fronturilor de ofițeri

Aiud, Vințul-superior și Uioara, precum și de Turda nu-i departe. Totodată amintesc împrejurarea, că în comuna noastră *nu se află alt neguțător*, nici Jidan, nici Maghiar, deși mulți Jidani m'au rugat și până acum ca să li-o dau lor casa în chirie, dar' eu dorind, ca să se afle un Român, nu le-am dat vorbă de tîrg. Casa are un graj, șură, 3 chilii, coteț, culină provăzută cu toate cele de lipsă, precum și grădină cu puțin pomet și pentru legumi. Doritorii pentru deslășiri să se adreseze la subscrișul în comuna Murăș-Decea (Maros-Decse), posta ultimă Felvincz.

Iacob Stef, proprietar

Prelegeri economice în Grebenaț.

Din Grebenaț ni-se scrie:

Din însărcinarea asociațiunii economice a comitatului *Timiș* dl inv. **Nicolau Șofariu** din *Mramorac* a ținut în decursul iernei curente, în comuna noastră Grebenaț 10 prelegeri economice. Numitul domn prelegător într'un frumos limbaj popular românesc înțeles de toți agronomii noștri, a preles cu mare în-sufletire și multă cunoștință de cauză despre filoxera și stîrpirea ei, despre pregătirea pămîntului pentru viie, despre cultivarea viței de viie indigene și americane în general și în specie, (de oare-ce înainte de ivirea filoxerei câștigul principal al economilor de aici a fost din cultivarea viilor), despre gunoiu, despre cultura pomilor, despre păduchii sângeroși, precum și despre alte ramuri ale economiei populare. Dl **Șofariu** în predarea prelegerilor sale a dovedit, că posedă profunde cunoștințe economice și poartă mare interes pentru dezvoltarea economică a poporului din care face parte.

Poporenii, cari cu interesare și mare bucurie au luat parte la prelegeri, au și primit multe învățături frumoase, de cari cu mare dobîndă se vor folosi în viață pe terenul economic.

Pentru aranjarea acestor prelegeri atât de folositoare poporului econom, în numele economilor din Grebenaț exprim cea mai adîncă mulțumită asociațiunii economice a comitatului *Timiș*, carea cu stimă este rugată și în viitor a continua cu aranjarea acestor prelegeri folositoare. Primească și domnul prelegător cele mai sincere mulțumite pentru zelul arătat cu ocaziunea propunerilor.

Economul cărturar.

superiori, cari cu privirile ațintite asupra lui și cu mâinile la chipiu îl salutau militărește, până-ce-l perdură din vedere.

Impăratul întorcîndu-se către marii-duce și toți șefii superiori le rosti:

— De 'mi-ar fi armata mea pe jumătate, însă numai cu viteji, ca cei din compania căpitanului, aș cucerî o lume.

Și arătă cu mână către Indii...

În una din capitalele Europei, la fiecare început de Ianuarie un bătrîn, îmbrăcat militărește se duce la ambasadă. Ambasadorul, ataseții militari și toți cei de față, la intrarea lui se scoală în picioare, militarii drepti, cu mâna la chipiu și respectuoși salută pe unul din acei viteji ai neamului nostru, pe care istoria îl uită și generalii ruși îl neagă.

(*Noua Revistă Română*).

Vasile Cosmovici.

SEATURI.

10 porunci pentru îngrijirea vitelor.

1. Nutrește vitele regulat în fiecare zi și cât se poate de potrivit. Nu le da odată prea mult ca să-și încarce stomachul prea tare, ear' de altă-dată să rămîna flămînde.

2. Adapă-le totdeauna cu apă limpede și stîmpărată, ear' nu cu de cea turbure sau prea rece, care ușor le poate pricinui anumite boale.

3. Hrănește vitele totdeauna cu nutreț bun și gustos, ear' nu cu de cel rău sau muced, căci din aceste ușor se pot bolnăvi.

4. Nutrețul muced sau altcum stricat, produce cufoare (urdinare), slăbire și alte neajunsuri.

5. Nu lăsa vitele să bea din muștul gunoiului, căci acela le bolnăvește.

6. Nu trece vitele dintr'odată dela un nutreț la altul, ci pe încetul și treptat ca să nu se bolnăvească.

7. Vitelor mai tinere dă-le în fiecare seară ceva grăunțe, ca să se întărească.

8. Nu lăsa vitele să zacă în grajd fără așternut, căci de umezeală prea multă ușor se pot răci.

9. Grijește ca grajdul să aibă măcar o fereastră de sticlă, pe care se poată intra lumina de lipsă pentru vite în acela.

10. Curăță în fiecare zi regulat vitele cu țesala și peria.

Lăsați taurii să facă mișcările de lipsă.

O mare greșală face economii aceia cari țin tauri și nu le îngăduie mișcarea de lipsă peste zi. Fiind împedecați dela mișcare, ei se moleșesc și în curînd își perd puterea de gonit. Dacă se țin tot în grajd și se nutresc bine, când es la largul sînt răsfațați și dau năvală asupra oamenilor și se învață cu nărav de împung.

Aceste scăderi se pot împedeca numai astfel, dacă lăsăm taurii ca să petreacă pe afară în fiecare zi câte două ore. Taurii mai blânzi se pot folosi din când în când și la jug, nici-decum însă la poveri prea grele.

Știri economice.

Premiile Reuniunii economice din Orăștie. Harnica Reuniune economică din Orăștie — acum de curînd înființată — pentru-ca să îndemne și să spriginească tot mai mult lucrările economice, a făcut și va împărți următoarele premii:

1. Două premii de 10 coroane în aur pentru acei membri ai Reuniunii, cari vor dovedi că au pus de nou în primăvara de față cel puțin 50 do altoi în grădinile lor.

2. Un premiu de 10 coroane în aur, pentru acea școală de pomi, respective pentru acel membru al Reuniunii, care va dovedi mai mult spor în primăvara aceasta în asemenea școală.

3. Cinci premii de câte 20 coroane pentru acei membri ai Reuniunii, — de

aproape sau de departe, — cari vor dovedi că și-au cumpărat în anul acesta câte o vițelușe de prăsilă de soiu curat Pinzgau sau Bern.

Întrebare: Cine știe ceva leac pentru stîrpirea *negeilor* la oameni ori la vite, este rugat să ne împărtășească, ca să publicăm în foaie.

O nouă bancă românească. Treisprezece fruntași din Porumbac, Ucea, Săcădate și Tălmăcel (preoți, învățători, notari comunali și proprietari) au hotărît să înființeze în *Porumbacul-inferior* (comitatul Făgărașului) o *casă de economii* societate pe acții, cu capital de fundare în sumă de 20.000 coroane, împărțit în 200 acții de câte 100 cor., sunătoare la nume. Scopul acestui nou institut de bani este a desvolta spiritul de economie în toate clasele societății prin primire de depuneri spre fructificare și prin deschiderea de credite solide, a înlesni ori-ce lucrare onestă pe terenul agriculturii, industriei, comerțului și altor afaceri de economie. Firma societății e *»Porumbăceana, casă de economii societate pe acții în Porumbacul-inferior«*. Timpul pentru subscrierea acțiilor e fixat până la 31 Maiu 1900, avînd a se plăti la subscriere 10% din valoarea nominală și după fiecare acție subscrisă câte 2 coroane spese de fundare; 20% din valoarea nominală sînt a se plăti după adunarea generală constituantă, ear' restul în 7 rate, al căror termin durează până la 1 Ianuarie 1904. Toate plătirile, împreună cu prospectul și coala de subscriere au să se trimită până a terminul de 31 Maiu 1900, la adresa învățătorului *Dimitrie Bulicrea* în *Porumbacul-inferior* (Alsó-Porumbak), luînd subscriitorii prospectului responsabilitate solidară pentru ori-ce plătire ce ar incurge la dînsul.

O coală de subscriere se află depusă și la redacțiunea *»Foi Poporului«*, unde cei interesați pot lua informațiuni mai detaliate.

Aducerea vitelor din România. Guvernul austriac a lăsat aducerea vitelor mici din România. Vitele vor trebui să fie însoțite de o adeverință de sănătate.

Starea sîmănăturilor. După înștiințările (rapoartale) oficiale starea sîmănăturilor în luna Februarie a fost următoarea:

În urma vremii călduroase în multe părți agricultorii au arat și au sîmănat de primăvară — mai ales în ținuturile din dreapta Dunărei și în părțile apusene ale țerei. În unele locuri au început și desgroparea viilor și lucrul prin grădini, — așa încît lucrările de primăvară sînt binișor începute. Frigul ce s'a lăsat în zilele din urmă a împedecat lucrările aceste. Norocul este că deodată cu frigul a căzut și neaue, căci altfel sîmănăturile ar fi tînjit binișor. Unde nu este neaue se și tem agricultorii pentru soarta sîmănăturilor.

Peste tot starea sîmănăturilor în întreagă țeară e mulțumitoare. Mai bune se arată în Ardeal și între Tisa și Murăș.

Grăul și secara de toamnă e destul de bună. Rapița a cam pierit din pricina schimbărilor dese de vreme. Nutreț în unele părți este cam puțin. Viile au cam tînjit în urma ploilor! Pomii se arată în bună stare.

CRONICĂ.

Fapte creștinești. În numele comunității bisericești gr.-cat. din *Sânioșel* (Poiana) comitatul *Bistrița-Năsăud*, subscrisul aduc prin aceasta cea mai adâncă mulțumită stimatei doamne *Irina Pop*, văduva fostului domn notar cercual în loc *Mașteiu Pop*, care spre scopul edificării unei biserici noue în această parohie a făcut următoarele donațiuni în bani gata:

1. Pentru sine a donat 100 cor.
2. Pentru memoria soțului seu 200 coroane.
3. Pentru memoria fiicelor sale *Catrina* și *Maria*, moarte ca preotese 100 cor., și în urmă
4. Pentru memoria fiului seu *Leon*, mort ca cleric 100 cor.

În total dară 500 cor. Primească stimata donatoare și pe această cale asigurarea deosebitei noastre mulțumite, stime și recunoștințe. *Sânioșel*, în 5 Martie 1900. *Stefan Buzila*, preot.

— Creștinul adevărat *I. Roth* din *Săcătura* (l. Dej) a donat bisericii gr.-or. de acolo o grădină în mărime de 100 stângini, pe care are să se zidească biserica cea nouă, planuită a se edifica încă în vara an. cur., apoi tot pentru biserica de acolo a cumpărat un clopot cu 300 coroane. Nobila faptă merită a fi laudată.

Fundațiunea Gozsdu. Din 1 până 5 Martie au durat în Budapesta ședințele reprezentanței fundațiunei *Gozsdu*, presidate pe Înalt Preasfinția Sa Metropolitul *Ioan Meșianu*, și participând la ele membrii naturali episcopii *N. Popea* și *I. Goldiș* și membrii aleși *Dr. I. Gall*, *I. cav. Pușcariu*, *Georgiu Serb*, *P. Cosma* și *D. Poynar*. Din rațiunile pe anul 1899 s'a constatat, că averea fundațiunei a crescut până la suma de 3,593.435 cor. și 64 bani. În firul acestor ședințe s'a hotărât a se face pregătirile de lipsă pentru clădirea unui nou palat al fundațiunei în Budapesta.

Hirotonire. Înalt Peasfinția Sa dl arhiepiscop și metropolit *Ioan Meșianu*, a hirotonit alaltăieri dimineață în capela arhiepiscopicească, pe clericul absolut *Traian V. Matora*, ales paroh în *Gerneșig*, tractul protopresbiteral al *Murăș-Oșorheiului*, întru diacon.

Foc mare în Paris. Ziua de 8 Martie a fost pentru capitala Franciei zi de mare nenorocire. S'a repetat catastrofa de an-terț când cu arderea *Bazarului*. Primul teatru așa numit *Théâtre Français* a fost total distrus de un foc teribil, care a luat și victime de vieți omenești. Puțin după 12 ore din zi a izbucnit foc în garderoba teatrului și s'a răspândit cu atâta precipitare, încât foarte puține din prețioasele obiecte de artă au putut fi mântuite. Actrițele *Dudley* și *Henriot* au fost surprinse de incendiu pe bină, unde voiau să facă probă pentru reprezentația de după amiază. *Dudley* a fost scoasă, leșinată, de un pompier, dar d-șoara *Henriot*, cea mai frumoasă actriță a teatrului, n'a mai avut timp să scape. Numai cadavrul carbonizat i-a fost scos din ruinele edificiului. Mulți au scăpat cu arsuri grave. Pe la 4½ ore s'au prăbușit cu sgomot înfiorător portalele, cărora în curând le-au urmat și celelalte părți ale edificiului.

Norocire în nenorocire a fost, că focul n'a izbucnit cu jumătate de oră mai târziu, când avea să se înceapă reprezentația.

Se crede că focul s'a escat din schintele curentului electric al cuptoarelor de încălzit.

Horia și Cloșca. Revista populară *Albina* din București în nr. dela 27 Februarie v. dă portretele martirilor *Horia* și *Cloșca* împreună cu un articol explicativ asupra însemnătății acestor portrete. Aceasta din prilejul zilei de 28 Februarie, în care înainte cu 115 ani au fost frânți pe roată în piața din *Alba-Iulia*.

Petrecere în folosul bisericii a făcut învățătorul *Pompiliu Luca* din *Criș* cu școlarii sei, în 9 Ianuarie, l a care au luat parte toți oamenii mai de frunte din comună. Mult au plăcut oamenilor nostri frumoasele cântări și declamări rostite de copilașii lor. S'au și adunat pe seama bisericii vre-o 22 coroane, la care s'au mai adaus cele 18 coroane încasate dela părinții ce-și trag copii dela școală și cu aceste 40 coroane s'a făcut începutul unui fond bisericesc. Fie într'un cias bun acest mic început!

Neînțelegere regretabilă s'a ivit între bunii nostri *Români* din *Ponorel*, tractul protop. al *Câmpenilor*. Causa este, că nu se pot înțelege unde se pună nou edificând biserica. Unii ar voi a o pune în locul celei vechi, alții stau morțiș să se edifice lângă școală, pe un loc nou. Nici unii, nici alții nu vor să cedeze. Cercat-a protopresbiterul *Romul Furdul*, în 4 l. c. să-i aducă la o înțelegere, dar n'a isbutit. Și neînțelegerea nu-i bună; două petri tari nu fac făină; ori o parte, ori alta, trebuie să cedeze, că dacă nu — atunci desbinarea-i gata. Și urmarea? Năcaz, ură, mânia și sărăcie. Ar fi de dorit ca cei chemați să vadă a mulcomi numai decât poporul, a-l împăca.

Ne mai pomenit! Ca tocmai episcopii bisericii să fie împotriva înmulțirii cântăreților bisericești, n'ar fi crezut poate nimenea. Și eată-i așa:

Cantorul *Grigore Gonza* din *Bratfalău*, comit. *Clujului*, s'a pus și a învățat pe câțiva tineri și pe fetițele sale să cânte în biserică dimpreună cu el. Aceasta a făcut-o deoparte că e mult mai frumoasă cântarea, când mai mulți o cântă împreună, ear' de altă parte ca să se deprindă tineretul în sfintele cântări ale maicei noastre biserici. Și au cântat foarte frumos în sfânta biserică spre bucuria poporului. Dar s'au aflat patru sfătoși, chiar episcopii bisericești, cari nelăsându-i inima să facă o faptă mai bună, au oprit pe cantorul de a mai învăța tineretul și de a mai cânta cu ei în biserică. Nu se plătește să mai spunem numele acelor curatori cinstiți, dar atâta putem spune, că una ca asta nu s'a mai pomenit, ca tocmai fețele bisericești să fie împotriva cântărilor celor sfinte. Pe alte sate cântă tot poporul de 'ți-e mai mare dragul. Așa ar trebui se fie pe tot locul. Și credem că on. părinte preotul *Bratfalăului* va băga minte în capul epitropilor, să nu se pună împotriva cântărilor bisericești.

Producțiile unui cor. Corul vocal bis. din *Iertof* în seara de 20 Februarie st. v. a aranjat un frumos concert împreună cu teatru, în sala școalei din loc.

Cântările din program au fost executate foarte bine, sub conducerea dirigentului *V. Novăcescu*, indeosebi *»Horia nouă«* la dorințele publicului a fost repetată între aplause furtunoase.

După concert a urmat teatru. S'a predat *»Sărăcie lucie«*, comedie într'un act de *I. Vulcan*. A fost predată cu isbândă neașteptată dela niște plugari. Indesebi *I. Banu* ca *»Veselina«* fata lui *Iernilă* a stors admirațiunea publicului auzitor. Culmea hazului însă l'a produs *I. Murgu*, reprezentând pe *»Viligă«*, nebunul satului, prin umorul seu natu-

ral, și *V. Novăcescu* ca *»Sanda«*, Țigancă vrăjitoare.

Sfîrșindu-se teatrul a urmat dansul. În pauză s'a jucat mândrul joc național *»Călușorul«* și *»Bătuta«* de câtră coriști. Era minunat. Laudă lor și bra-vului vătav *I. Murgu*.

— Acest cor voc. bis. din *Iertof* în 22 Ianuarie v. a. c. a aranjat un alt concert împreună cu teatru, care asemenea a reușit foarte bine.

Ear' în 13 Febr. a. c. v. a fost invitat corul *Iertofenilor* din partea mai multor locuitori fruntași din *Râșor*, unde a aranjat un concert împreună cu teatru, în spațioasa sală a școalei de acolo.

Acest concert încă a avut un succes strălucit.

Nu pot trece cu vederea a nu spune că *Iosif Vranianu*, din *Râșor*, acest brav și dibaciu tinăr, a avut partea cea mai mare întru aranjarea acestui concert. Laudă și recunoștință lui.

Corul vocal bisericesc din *Iertof* a făcut trei pași înainte în decursul frumosului și plăcutului *Carneval*, și acest progres e de a se atribui înțeleptei conduceri a noului președinte a corului *Ioan Savu*, notar pensionat. Laudă și onoare lui. **Ab.**

Meseriașii din Făgăraș au aranjat *Duminea* trecută o frumoasă petrecere de prinderea postului, în sala cea mare dela hotel *»Lauritsch«*, din al cărei venit curat au hotărât să pună basă unei societăți de lectură. Petrecerea a reușit bine și a dat și venit frumos. S'au jucat numai jocuri naționale, deși unii străini au cerut să jucăm și *csárdășul*, dar' asta să o facă alții, dar' noi nu, — serie corespondentul meseriaș.

Pintenii regelui Mateiu. Zilele trecute s'au vândut în *Londra*, pentru suma de 2700 lire sterl. (circa 62.500 coroane) o păreche de pinteni despre cari se susține a fi fost ai regelui *Mateiu Corvinul de Hunyad* (domnit 1458—1490). Pintenii au niște plăci de argint, ear' marginile din afară sunt aurite. Sunt lucrați de un italian și datează dela sfîrșitul veacului al XV-lea.

Societatea meseriașilor români din *Hațeg* a aranjat la 3 Martie a. c. o petrecere în hotelul *»Mielul de aur«*, din a cărei venit curat jumătate a fost menit pentru procurarea unui prapor la biserica gr.-ort. din loc.

Această societate — ce își trage viața de peste un secol — a avut și are astfel de bărbați ca membri, cari totdeauna au nisuit ca meseriașul român să se înmulțească și să se perfecționeze. Știut e că măestrăia este isvorul cel nesecat de avere al omului. De aci dar' vedem că toți măestrii harnici, cu conștiință de munca lor, sunt înaintați în cele materiale și cu acestea în societatea omenească. Industria și comerțul mână în mână ridică și înalță țări și popoare.

Seara de 3 Martie a. c. a fost o seară de bucurie și de veselie. Sala a fost foarte frumos împodobită. Petrecerea s'a început cu *Hăfegana*, urmând un bogat program cu piese românești.

Petrecerea a fost foarte animată, veselă și românească și a durat în ordinea esemplară până dimineața în răsaritul soarelui, când apoi am dus cu noi cele mai dulci suveniruri.

Petrecerea a reușit splendid, având și un rezultat material foarte frumos.

Nu pot a pătăci durerea și cu regret trebuie să declar, că inteligența noastră și mai puțin familiile respective, afară de 1—2 nici de astă-dată nu au luat parte la petrecere. **Veritas.**

O dare de seamă — întârziată. Din jurul *Cuciulei* sîntem rugați a publica următoarele:

»Dle *Chiornîță* și dle *Cantor*, ce este cauza de întârziată cu darea de seamă dela Anul-Nou? Vă rugăm a vă da seamă! Mai mulți contribuenți«.

Începuturi bune. *Creștinii din Sîmbăta-de-jos*: Vasilie Mușat, Nicolau Moisin, Sebastian Stan, George Șuteu, Ioan Achim, Ioan Gavrilă și George Măndrea, au dat fiecare câte 2 coroane în anul trecut, pe care s'au cumpărat luminări cari s'au vîndut în biserică și până azi s'a adunat și depus la »Furnica« în Făgăraș suma de 62 coroane, cari bani s'au pus ca basă pentru crearea unei fundațiuni, din care cu timpul se va plăti leafa învățătorului școalei gr.-or. de acolo.

Ne bucurăm de asemenea începuturi.

»Călușorul« în Viena. Cu ocazia petrecerii de bal a voluntarilor dela regimentul de infanterie nr. 64, care a fost în noaptea din 9 Martie la hotelul Tivoli din Viena, s'a invitat din partea voluntarilor și din a domnilor oficeri să se joace un joc român, care a și fost jucat de 13 flăcăi, care au fost îmbrăcați toți în costum național românesc și cu brături tricolore. Jocul a fost încă repetat. Mulțimea s'a uitat cu mare haz odată vîzînd costum românesc și odată vîzînd joc, care nici nu s'a vîzut nici-odată la Viena. Între voinicii Români au jucat: Sergentul I. Căroiu; soldații: Nicolae Oltean, Antonie Roșu, P. Ittu, Ioan Bîntînțan, Ioan Șelariu, Ioan Sibigan, I. Stroia, N. Hulea, P. Pasti, V. Tîrlea, I. Tîrța, I. Iancu. Cu toate acestea ne pare bine și sîntem mulțumiți, că ne lasă domnii oficeri de ne mai aducem aminte de lucrurile române naționale. N. O.

Cassă furată. Făptuitori până acum neconșcuiți au furat cassa regimentului nr. 2 de infanterie staționat în Sibiu. În cassă erau 3700 coroane bani gata și un libel despre 600 fl. depuși la Spar-kassa.

Din pomelnicul defraudărilor. Săptămîna trecută gazetele ungurești vestiau sinuciderea lui Francisc Eliássy, prim-comptabilul băncii »Egri Kereskedelmi és Hitelintézet« din Agria. Acum s'a constatat că Eliássy a defraudat 2—300.000 de fl. din banii băncii.

O grădină întreagă dusă din Berlin în Paris. Germanii berlinezi au o idee originală pentru expoziția cea mare din Paris. Ei aranjează în Berlin o grădină întreagă cu toate cele trebuincioase pe ea, strălucit aranjată și împodobită, și așa întreagă se o ducă la Paris se o pună pe locul Germaniei în expoziție. Grădina va fi una dintre vederile cele mai plăcute, și ca istorie, originală. Și când mîndrii Germani vor sta pe cărările grădinei, deși aflîndu-se în Paris, vor pute spune cu mîndrie: noi stăm aici pe pămînt german! Sînt angajați mulți grădinari cari merg cu grădina din Berlin la Paris și o îngrijesc în tot drumul și în tot timpul. Un atare grădinar pleacă în acest scop și din Orăștie la Berlin.

Curs de pomărit în Budapesta. Dela ministerul de agricultură este scris concurs pentru 12 ajutoare de susținere la *cursul de pomărit*, ce se va ține în Budapesta dela 30 Aprilie până la 5 Maiu a. c. Aceste 12 ajutoare sînt destinate exclusiv pentru preoți și constau din pașal de 6 cor. la zi pe timpul duratei cursului și 32 cor. spese de călătorie. Petițiunile pentru obținerea ajutorului, în cari este a se indica locuința

(comitatul și comuna), etatea, cunoștința de limbi a petentului și împrejurarea, că ținutul e acomodat ori nu pentru pomicultură, sînt a se înainta la ministerul de agricultură, provăzute cu timbru de 50 cruceri, până cel mult la 1 Aprilie st. n. Preoții cari au mai participat la asemenea cursuri, sînt eschiși dela concurs.

Traian V. Motora, ales paroch în *Gernesig*, tractul protopresbiteral al *Murș-Oșorheiului*, a donat pentru fondul de dispoziție al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« suma de 10 cor.

Arta bisericească la expoziția din Paris. Ministerul de culte al României va trimite la expoziția din Paris, drept obiect de artă bisericească modernă, un epitaf reprezentînd plîngerea Maicei Domnului în momentul când Isus Christos avea să fie așezat în mormînt, avînd lîngă ea pe Iosif și Nicodim. Epitaful a costat 20.000 de lei și e lucrat în fir și mătăasă pe o lungime de 2½ metri și 2 metri înălțime. Fiind prezentat Reginei, M. Sa și-a exprimat dorința, ca epitaful să fie espus la Ateneu, pentru-ca și publicul român să aibă prilej a vedea și admira acest obiect de artă. Pentru intrare publicul va solvi o taxă de 50 bani în folosul policlinicei Elisabeta.

Petreceri în favorul de biblioteci populare. În *Aghires*. În 24 Febr. a. c. s'a ținut o petrecere populară în comuna Aghires, comitatul Cojocnei, în favorul înființării unei biblioteci populare. Și har Domnului, eată cum am reușit cu petrecerea: Nu vreau să ne lăudăm, fără știu că s'au încassat 78 de coroane și 30 bani; care bani i-s'au dat curatorului primar spre a procura cărțile de lipsă pentru bibliotecă. Vrednicia este a dlui preot Ioan Mihalca și a învățătorului Ioan Pop Dezmireanul, care au pășit cu sfatul și cu fapta.

Simion Mocan, curator.

Fata Sultanului. Se telegrafează dela Constantinopol, că *Nadidje*, fata Sultanului, a fugit în Europa, însoțită fiind de renumita poetă turcă *Hanum Nigjar* și de sora lui *Hamed Riza*. Pe Sultanul l'a atins foarte dureros dispariția fetei sale și se zice că de atunci e foarte deprimat și nemîngăiat.

Evrei în România. După ultima numărare populațiunea totală a *Bucureștilor* se urcă la cifra de 286.001 locuitori. Din acestia 185.697 sînt Români, 53.056 sînt supuși străini și 43.318 sînt *Evrei*. După-cum se vede, nrul *Evreilor* din capitală e deopotrivă cu numărul *Evreilor* din întreagă Franța.

Dare de seamă și mulțumită publică. În biserică gr.-cat. din Grind până acum serviau în loc de strane cantonale, numai niște simple lăviți, cari nu erau corăspunzătoare nici barem pentru ținerea cărților bisericești, necum pentru alte cele.

Simțindu-se lipsa aceasta din zi în zi tot mai tare — de oare-ce cîntăreții dela această biserică — har Domnului — s'au înmulțit — credincioșii în persoanele: dlui Georgiu Mihacia, comisar de drum și Iosif Stoica, curator primar au binevoit a înlocui aceste strane necorăspunzătoare, cu alte două nouă în preț de peste 60 coroane. Aceste strane drăgălașe, au fost lucrate în așa gust frumos, de mîna tînerului mîiestru mîsar Augustin Stoica, fraatele lui Iosif Stoica.

Alt credincios în persoana lui Teodor Popa, econom, a cumpărat pe seama sfintei biserici un rînd de ornate negre bisericești, în preț de 70 coroane.

Pentru aceste fapte generoase, comuna bisericească — prin subscrisul —

și exprimă și pe această cale mulțumita și recunoștința sa, rugînd pe prea bunul Dumnezeu, ca să le primească binefacerea să le lungească firul vieții cu bine și cu sănătate întru mulți și fericți ani, spre a mai face atari fapte întru cinstea și mărirea lui Dumnezeu.

Dee Dumnezeu, ca exemplele aceste, să le imiteze și alți creștini.

Doamne binecuvîntă și sfințește pe cei-ce iubesc podoaba casei Tale și spre acest scop jertfesc din avutul lor.

Grind, la 21 Februarie 1900.

Teodor Trombițaș,
cantor și inv. român.

POSTA REDACȚIEI

Abonentului nr. 1099. Cafea de maltă, a lui Kneip, afli în ori-ce oraș în prăvălie. — Despre osul mort la vacă întreabă pe veterinarul (doftorul de vite).

Abonentului nr. 4702. Noi credem că sentința dela Curie va rămîne în valoare. Ce spune avocatul d-voastre?

St. B. în S. Mih. Nu știm să fi primit dela d-ta ce ne scrii. Poate le-ai trimis la altă foaie.

I. P. în Sind, I. Cr. în S. m., P. D. în Bania, P. Seb. în Sas-Sebeș, Gr. B. a l. Toder în Făgăraș. Poesiile trimise parte sînt slabe, parte scrise de prin călindare etc. Nu se pot publica.

Nicolae Suciu, neguțetor în G. Hârțile trebuie păstrate bine, ca aducere aminte dela moși strămoși. Alt preț nu au, decât acela al aducerii aminte și — doară — la un cas de proces, ca să adeveriți că aievea sînteți urmași ai nobililor numiți în acele scrisori vechi. Noi vi-le retrimitem.

I. M. în Mihalț. Studiul despre vii îl publicăm, dar' nu putem începe până nu-l avem tot. Trimite deci restul, că acum e timpul.

D. C. în Săcădate. Nu avem obicei a spune numele corespondenților nostri; dacă cumva n'ar fi drepte, rugăm a le rectifica. Altcum în notița publicată nu este vătămăre.

Achim Micu Vioreanu în Soceni. »Foaia Poporului« o poți abona până la finea anului cu prețul de 3 coroane.

Pentru boala ce spui, trebuie să mergi la un medic care să caute cu deamănuntul pricina ei. Altcum trebuie să știi că numai dintr'odată rar se nimereste leacul cel potrivit; trebuie să mergi la medic în câteva rînduri și să faci după cum te-a învăța el.

Ilie Cleja în Bârsana. Baladele sînt frumoase și le vom publica. — Mulțumitele noastre! Librărie îți recomandăm: Librăria Sfetea, Bu curești (Piața Sfîntului George).

»*Craiul munților*«, (Bucium), prea slabă și în unele părți naivă. Ne pare rău, dar' nu o putem publica.

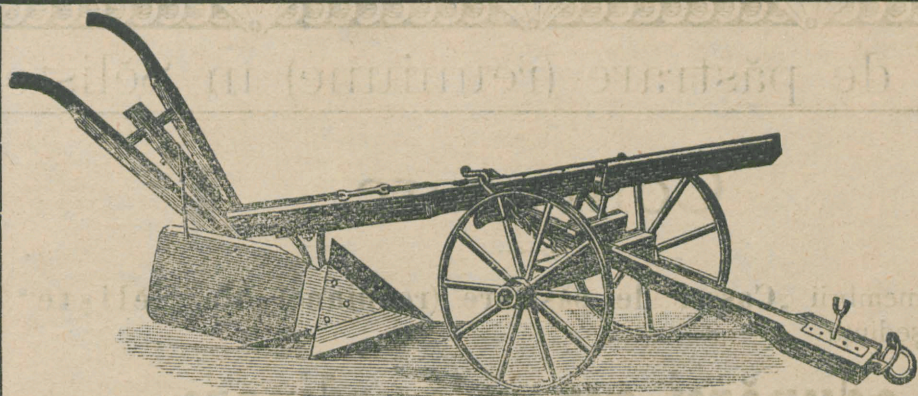
V. G. în Moșn. Ziua Învierii e din »Patimele Domnului«, care se află tipărită deja. — Din altele mai publicăm.

Un poporean în S. Mihailu. Dacă episcopul I. Ioan Pinteș a coperit școala și a adus-o în rînd, e vrednic de laudă și eată îl și laudăm aici.

I. R., com. în Vic. T. Din glume etc. vom publica. Rugăm și de cele ce ai, numai să nu fie scrise din cărți tipărite.

N. I. M. în Făgăraș. Până vom publica și noi, adresați-vă la dl Arseniu Vlaicu, directorul școalei comerciale în Brașov.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltoș. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Pentru domnii economi!!

Cunoscuta firmă

Andrieu Rieger,

în Sibiu,

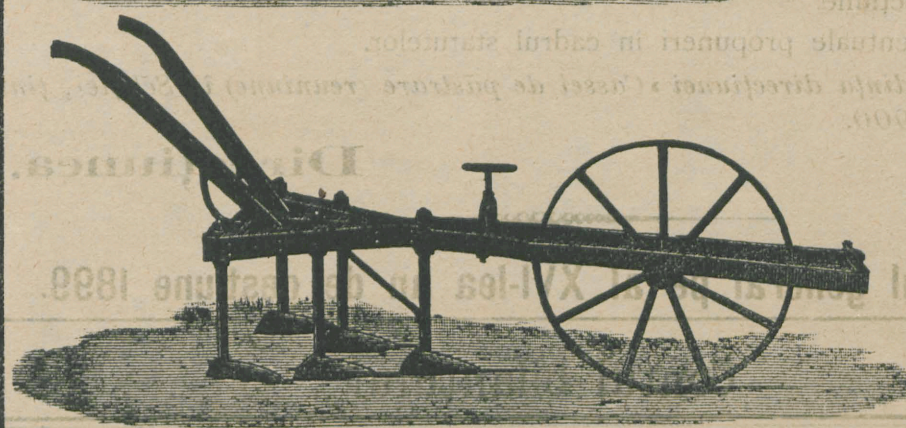
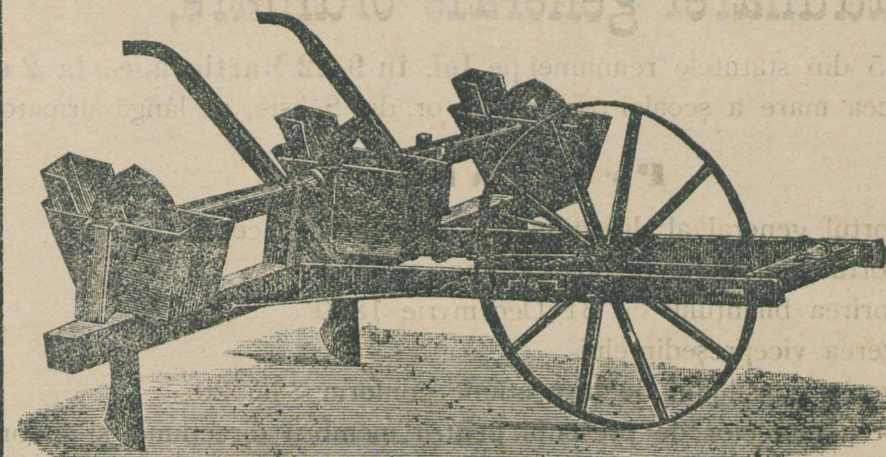
construiază pentru sămănturile de primăvară, cele mai bune, mai ieftine și mai practice instrumente economice, precum:

pluguri schimbătoare

(original și patent Rieger),

mașini de sămănat porumb și napi
(cu 2, 3 și 5 rînduri),

mașini de săpat și prăsit porumbul
(cu 3 și 5 sape).

Observare! Plugurile schimbătoare sînt introduse aici în țeară de susnumitul constructor și astăzi pretutindenea sînt puse în practică cu cel mai bun succes.

Mașinile de sămănat și săpat porumbul au aflat până astăzi recunoștința cu deosebire în părțile răsăritene ale Transilvaniei, unde mai ales sînt introduse.

De aceea onoraților domni p. t. economi li-se atrage atențiunea asupra acestor mașini, mai ales din motivul, că prin ele se cruță mult timp și o mulțime de lucrători.

[12] 3-3

CAMPHOR-EIS

(de Chesebrough, Manufacturing Co., in New-York).

Medicament probat de casă

în contra roșetii la față, la mâni și în contra gâdiliturei uscate

Prețul unei doze 80 bani (40 cr.)

Espedare zilnică cu posta.

Deposit: În apoteca lui CAROL MÜLLER în SIBIU, Piața mare nr. 10, în palatul Br. Brukenthal.

[58] 15-20

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrieu bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 50 bani.

Librăria „Tipografiei”,
Sibiu, soc. pe acțiuni.

✚ Cu preț redus! ✚

Se află de vînzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

Școalele din Blaj.

Studiu istoric

de
Nicolae Branzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu” în Pitești.

Prețul redus dela 2 cor. la 1 cor.

Pentru porto postal încă 10 bani mai mult.

Legea veterinară

atât de mult folositoare tuturor economilor și tuturor primăriilor comunale — a eșit de sub tipar în a doua ediție îndreptată și îmbogățită. »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« a îngrijit ca atât limba cât și forma cărții acesteia să fie cât se poate de potrivită, pentru-ca poporul să poată pe deplin înțelege sfaturile și îndrumările ce i-se dau cu privire la: pasapoarte, tîrguri de vite, boale lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Cartea se numește:

Învătătorul Munteanu

împărtășește economilor sei cele mai de lipsă cunoștințe
despre

LEGEA VETERINARĂ

(Lecuirea vitelor)

și

BOALELE LIPICIOASE (CONTAGIOASE)

stînd cu dinșii la sfat în serile lungi de iarnă.

De

Tormay Béla.

Ediția II. revăzută — 152 pagini mari.

Cartea costă 80 bani (cu porto postal 90 bani) și se poate cumpăra dela

„**Tipografia**”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

